

VERKIEZINGSPROGRAMMA D66 LISSE
GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
21 MAART 2018

Inhoudsopgave

Dit zijn onze topprioriteiten	2
Onderwijs: kansen voor leerkrachten en leerlingen	3
Onze visie.....	3
Wat willen wij?	3
Sporten en bewegen	4
Onze visie.....	4
Wat willen wij?	4
Duurzaamheid	5
Onze visie.....	5
Wat willen wij?	5
Wonen	5
Vervoer	5
Openbare ruimte	6
Kansen voor ouders en gezin	7
Kansen voor jongeren	8
Kansen voor (vitale) ouderen	9
Kansen voor zorgcliënten en zorg- en hulpverleners	10
Kansen voor ondernemers	11
Kansen voor young professionals.....	12
Kansen voor cultuurliefhebbers	13
Kansen voor immigranten	14
Waarom doen we wat we doen?	15
1. Wij vertrouwen op de eigen kracht van mensen.....	15
2. Wij denken en handelen met een open houding voor samenwerking.....	15
3. Wij belonen initiatief en delen welvaart.	15
4. Wij streven naar een duurzame en harmonieuze samenleving.	15
5. Wij koesteren onze grondrechten en gedeelde waarden.	15

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van D66 afdeling Lisse voor de periode 2018 – 2022. Het programma beschrijft de bijdrage die D66 in de komende raadsperiode wil leveren aan een gemeente die scherp, gezond en duurzaam is. Dit verkiezingsprogramma heeft de landelijke D66-uitgangspunten als basis. Deze zijn vertaald naar de situatie in Lisse en zullen ook bij alle nieuwe zaken, die de komende jaren de revue passeren, als ons kompas gelden. Hieronder vindt u onze topprioriteiten, hoofdthema's, en de vijf richtingwijzers. Dit is ons en uw kompas. Geen waan van de dag, maar beleid en bestuur vanuit een visie.

Dit zijn onze topprioriteiten

- ✓ DigiFonds onderwijs; leerkrachten en leerlingen in Lisse kunnen een vergoeding krijgen ter bevordering van hun digitale vaardigheden of de digitalisering van het onderwijs.
- ✓ Iedere basisschool verdient een conciërge! Stimuleringsregeling conciërges basisscholen.
- ✓ Wij willen een burgerpanel en een jongerenraad inrichten om participatie in het bestuur te bevorderen.
- ✓ Een duurzame, groene en milieubewuste insteek.
- ✓ D66 belooft investeren in duurzaamheid. Particuliere eigenaren van woningen ouder dan tien jaar krijgen twee jaar lang 50% korting op de OZB als zij het energielabel van hun woning met twee stappen verbeteren.
- ✓ Minder regels; meer ondernemerschap. Diversiteit in terrasprecario.
- ✓ D66 stimuleert een gezonde leefstijl. Zo willen we bijvoorbeeld watertappunten op schoolpleinen en speelplekken plaatsen.
- ✓ Sporten en bewegen past in een gezond, actief leven. We stellen een plan op voor de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte.
- ✓ We vechten tegen lange wachtlijsten in de jeugdzorg.
- ✓ D66 is tegen bezuinigingen op het cultuurbudget.
- ✓ De digitale snelweg voor particulieren en ondernemers wordt verbeterd met de aanleg van glasvezel naar ieder huisnummer.

In dit verkiezingsprogramma worden alle prioriteiten verder uitgewerkt. Het verkiezingsprogramma is niet uitputtend (om het goed leesbaar te houden). Mist u een specifiek onderwerp, dan kunt u het landelijk verkiezingsprogramma raadplegen.

De hoofdthema's van D66 Lisse zijn:

- 1. onderwijs;**
- 2. sporten en bewegen;**
- 3. duurzaamheid.**

Wij onderscheiden verschillende groepen in Lisse. U kunt bij de groep waartoe u behoort nalezen wat D66 Lisse de komende vier jaar voor u wil betekenen.

We sluiten af met de waarden die D66 in algemene zin bij de vorming van visie en beleid hanteert.

Onderwijs: kansen voor leerkrachten en leerlingen

Onze visie

Onderwijs is voor D66 topprioriteit. Onderwijs is de basis waardoor leerlingen in staat worden gesteld om voor zichzelf kansen te creëren en zelf hun geluk en succes na te jagen. Onderwijs zorgt voor gelijke kansen en zorgt voor gelijkwaardigheid, dat is wat wij nastreven. Onderwijs bereidt de leerlingen mede voor op het volwassen (arbeids)leven en dat verdient alle aandacht, want het is de motor van onze maatschappij. We willen dat ieder kind zijn/haar talent en passie ontdekt, want dat is waardoor innovatie, motivatie en duurzame vooruitgang ontstaat. D66 gaat niet over de inhoud van het onderwijsprogramma, maar wij zullen zeker het gesprek aangaan over de kwaliteit en modernisering van het onderwijs in Lisse. Voor D66 is dat een topprioriteit onder andere omdat er geen vervolgopleidingen in de streek zijn. Ons basis- en voortgezet onderwijs moet top zijn, zodat onze kinderen goed kunnen blijven aansluiten bij de vervolgopleidingen in de steden.

Goed onderwijs begint bij een goede docent. De leerkrachten verdienen alle waardering, want zij staan aan de basis om al dat talent van de leerlingen aan te boren en te laten floreren. Zij moeten de ruimte hebben om te pionieren, te ontdekken en te begeleiden. Dit doen zij in samenspraak met de ouders, want de leraren staan voor de klas en de ouders kennen hun kind echt. D66 ziet in deze samenwerking tussen school, kind en ouder een absolute meerwaarde.

Onze kinderen zijn de kanjers van de toekomst. Zij verdienen goed onderwijs. En dat bieden we in Lisse. D66 is in het kader van onderwijsvernieuwing voorstander van het meer gebruiken van digitale voorzieningen. Deze digitalisering bereidt leerlingen beter voor op een toekomst waarin dit een essentiële rol speelt. Bovendien kan door digitalisering beter aangesloten worden op individuele behoeften van de leerlingen. De leerkrachten moeten voldoende toegerust zijn om de digitalisering in het onderwijs effectief in te zetten.

Wat willen wij?

- ✓ Een DigiFonds waarop zowel leerkrachten als leerlingen aanspraak kunnen maken om zo hun digitale skills te verbeteren en/of de kwaliteit van het digitale onderwijs te verbeteren;
- ✓ IT werkt op school! Onderzoeken of een deel van het huisvestingsbudget omgezet kan worden in budget voor de aanleg van een robuuste digitale infrastructuur;
- ✓ Iedere basisschool verdient een conciërge. We willen een stimuleringsregeling om dit te bewerkstelligen;
- ✓ Wij stimuleren scholen om een landelijk erkend duurzaamheidscertificaat en het certificaat 'Gezonde School' te behalen. Budget voor Passend Onderwijs moet ten goede komen aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven, en hun begeleiders. Schoolbesturen moeten zich verantwoorden over de besteding van deze zorggelden;
- ✓ Alle kinderen die naar school kunnen, gaan daadwerkelijk naar school;
- ✓ Schoolpleinen zijn sociale verzamelplaatsen. Wij vinden dat schoolpleinen toegankelijk moeten zijn, ook na schooltijd;
- ✓ Schoolpleinen worden dusdanig ingericht dat dit het bewegen van kinderen stimuleert;
- ✓ Op school- en speelpleinen worden watertappunten gemaakt om zo een gezonde leefstijl te promoten.
- ✓ D66 houdt vast en stuurt aan op 3 uur gymonderwijs in het basisonderwijs. De hoe-vraag is niet doorslaggevend, want bewegen kan ook gewoon buiten;
- ✓ De stem van leerlingen is heel belangrijk en daarom blijft de kinderraad bestaan;
- ✓ Een verkenning of een specialistische mbo-opleiding aan te trekken is.

Sporten en bewegen

Onze visie

D66 wil dat mensen zich kunnen ontwikkelen. Mensen ontwikkelen zich ook na school- of werktijd. Eén van de manieren waarop de gemeente daar een positieve bijdrage aan kan leveren is door ervoor te zorgen dat iedereen kan sporten en bewegen. Sporten en bewegen is goed voor mensen. Het is gezond: het voorkomt dat mensen ziek worden en verhoogt hun welzijn. Daarbij geldt: jong geleerd is oud gedaan. Bovendien komen mensen met verschillende achtergronden en van alle leeftijden met elkaar in contact op het sportveld en in het park: het brengt mensen samen én zorgt voor gelijke (ontwikkel)kansen. Dat sport en bewegen een belangrijke bijdrage kan leveren aan doelen op gebieden als participatie, preventie, dagbesteding en zelfredzaamheid is inmiddels algemeen bekend. D66 wil voorkomen dat het bij woorden en beleidstaal blijft en gaat over tot actie. Uitgangspunt van D66 is dat altijd gestreefd wordt naar zelfredzaamheid van sporters, verenigingen en andere sportaanbieders.

Wat willen wij?

- ✓ D66 stelt een plan op voor de inrichting van een beweging stimulerende openbare ruimte;
- ✓ D66 ziet sport en bewegen als preventie: we stellen een stappenplan op om de potentie van sport en bewegen als middel in het sociaal domein optimaal te benutten;
- ✓ De buurtsportcoach gaat veel meer de verbinding met scholen en verenigingen leggen. Hij/zij heeft geen kantoorbaan, maar is actief op zoek naar de verbinding;
- ✓ D66 wil dat alle kinderen kunnen sporten. Daarom ondersteunen wij het Jeugd Sport- en Cultuurfonds;
- ✓ D66 wil dat de gemeente zich inspant om mensen met een beperking te laten deelnemen aan sport en bewegen. We willen dat kinderen met een beperking samen met andere kinderen opgroeien, óók op sportverenigingen;
- ✓ D66 ziet het gebruik van parken en FIT-pleinen (openbare ruimte) door sportprofessionals om met activiteiten als bootcamps en looptrainingen inwoners te begeleiden als wenselijke vormen van nieuw ondernemerschap, dat aansluit op de veranderende sportbehoefte van veel Nederlanders;
- ✓ D66 wil sporten en bewegen in de openbare ruimte stimuleren voor iedereen in de gemeente; bewoners, werknemers, bezoekers, etc. Speciale aandacht dient uit te gaan naar het creëren van aantrekkelijke plekken voor kinderen om veilig buiten te kunnen spelen en veilige, groene plekken voor ouderen om te kunnen bewegen;
- ✓ De gemeente maakt, bij het sluiten van overeenkomsten met projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en andere actoren bij nieuwbouw en ruimtelijke inrichting, afspraken die bijdragen aan een 'groene en beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot actief bewegen';
- ✓ Inwoners die het sporten niet kunnen betalen blijven we als gemeente helpen;
- ✓ D66 vindt dat de gemeente moet investeren in het verduurzamen van sportaccommodaties;
- ✓ Sportaccommodaties (binnen en buiten) worden rookvrij.

Duurzaamheid

Onze visie

D66 Lisse is er voor de duurzame doeners. Voor mensen die zich terecht zorgen maken over de wereld van morgen en die concrete en realistische oplossingen verwachten van hun overheid. We willen de uitstoot van broeikasgassen terugdringen, onafhankelijk worden van fossiele brandstoffen en zien Lisse als een groene plek met oog voor mens en milieu. Op deze manier blijft Lisse mooi voor komende generaties.

Het door ons in de afgelopen raadsperiode ingevoerde duurzaamheidsbeleid krijgt volop ruimte om uitgevoerd en waar nodig uitgebreid te worden. Dit betekent dat Lisse in 2040 energieneutraal is en dan ook een circulaire economie heeft. Dat zijn forse, maar haalbare doelen waar de komende tijd hard aan gewerkt moet worden. Onderstaande maatregelen zien wij als tussenstappen en toevoegingen aan die grotere doelen. Het behalen van de doelen zien we als een taak van de gemeente en inwoners samen. We gaan het makkelijk maken voor al die mensen die best bereid zijn om zelf hun steentje bij te dragen aan een schonere en groenere wereld en zien de gemeente als goed voorbeeld.

Wat willen wij?

Wonen

- ✓ Scherpere bouweisen bij de ontwikkeling van nieuwbouw: geen enkele nieuwe woning heeft een gasaansluiting. Nieuwe duurzame woonvormen krijgen de ruimte;
- ✓ Bestaande woningen worden verduurzaamd door de gemeente, woningcorporatie en inwoners samen;
- ✓ We willen meer groen en minder stenen op straat en in tuinen. Dit doen we door groene daken en tuinen te stimuleren. Een stapel stenen inleveren in ruil voor een plant of tuinadvies. We onderzoeken of we regentonnen beschikbaar kunnen stellen;
- ✓ Huizen die ouder zijn dan 10 jaar (in particulier bezit) die door een duurzame investering twee energielabels verbeteren krijgen twee jaar lang 50% korting op de OZB.

Vervoer

- ✓ Het fietsen krijgt voorrang. Door veilige aparte fietspaden, extra fietsparkeerplaatsen en het fietsen te stimuleren. Binnen Lisse ben je op de fiets vaak sneller dan met de auto en met een goede boodschappentas krijg je veel vervoerd;
- ✓ D66 wil een flink aantal oplaadpunten voor elektrische fietsen zodat fietsen voor senioren en woon-werkverkeer mogelijk is en blijft;
- ✓ Over 4 jaar is het aantal elektrische auto's verdubbeld en wordt nog maximaal de helft van het aantal gereisde kilometers per auto afgelegd. Dit wordt bereikt door meerdere laadpalen op parkeerplaatsen neer te zetten, waarvan de beschikbaarheid via een goede informatievoorziening wordt aangegeven. De gemeente rijdt zelf louter in elektrische auto's en deelt deze auto's buiten bedrijfstitijden met de inwoners;
- ✓ Er wordt bekeken of het snelvervoer naar Keukenhof gecombineerd kan worden voor woon-werk/studie verkeer;
- ✓ We onderzoeken mogelijkheden om fijnstof gericht te reduceren, opdat we schone lucht ademen.

Openbare ruimte

- ✓ We behouden de groene lanen en toegangswegen die Lisse rijk is;
- ✓ We bekijken de mogelijkheid voor een nieuw park;
- ✓ Bomen worden weer leuk: er komen bomen met fruit en schommels. Inwoners worden gestimuleerd om samen een stukje groen te onderhouden. Leer je buren beter kennen en richt je buurt in zoals je samen wilt;
- ✓ Er komen meer kraanwatertappunten, met name op en in de nabijheid van schoolpleinen en speeltuinen;
- ✓ Alle plekken waar kinderen komen worden rookvrij (denk aan: speeltuinen, schoolpleinen, jeugdverenigingen);
- ✓ Er wordt onderzocht hoe in Lisse het gebruik van plastic teruggedrongen kan worden;
- ✓ Over 4 jaar is Lisse een Global Goals gemeente: ook voor de rest van de wereld via deze VN doelen.

Kansen voor ouders en gezin

Veel ouders worden geconfronteerd met hoge kinderopvangkosten en hoge woonlasten, terwijl je als ouders ook nog het beste wil voor je kinderen: zoals een veilige en prettige buurt om in te spelen, goed onderwijs en cultuur voor de ontwikkeling, en sport en bewegen voor de energie.

D66 heeft oog voor de wensen en zorgen van jonge ouders. D66 staat verder voor gezinnen waarin zorgtaken en kostenwinning eerlijk worden verdeeld. Wij respecteren naast de traditionele gezinnen ook de gezinnen met twee moeders of twee vaders en partners die ervoor kiezen om ongehuwd hun leven samen door te brengen.

Wat D66 betreft blijft Lisse een mooi dorp voor gezinnen om te wonen. Wij komen voor jonge ouders en gezinnen met de volgende voorstellen:

- ✓ Iedereen doet mee. Voor ouders die werken moet voor en naschoolse opvang mogelijk zijn en voor ouders die niet werken maar wel willen helpen ondersteunen wij de kansen op vrijwilligerswerk op scholen, verenigingen en stichtingen;
- ✓ Onze jeugd heeft de toekomst. Daarom maken wij ons hard voor goede jeugdzorg waarbij wachtlijsten uit den boze zijn;
- ✓ We zetten in op het bouwen van betaalbare koopwoningen en betaalbare huurwoningen voor gezinnen met een middeninkomen. Het aantal te realiseren woningen in het middenhuur-segment (voor mensen die teveel verdienen voor sociale huur en te weinig voor een hypotheek) wordt afgestemd op de vraag;
- ✓ Ouders en kinderen beslissen mee met de inrichting van speelpleintjes en we maken afspraken met scholen dat ook daar buiten schooltijd op het plein gespeeld kan worden;
- ✓ Het onderhoud van speelpleintjes en bankjes doen we samen met de ouders;
- ✓ Ieder kind speelt veilig door meer verkeersmaatregelen te nemen in de wijken en fietst veilig naar school door fietspaden veiliger in te richten;
- ✓ Scholen en verenigingen beter laten samenwerken zodat schooltijden en sport en cultuur beter op elkaar aansluiten. We onderzoeken of ook het vervoer kan worden geregeld;
- ✓ Met scholen in gesprek gaan over het realiseren van kleinere klassen. Bijvoorbeeld door een goede verdeling over alle locaties;
- ✓ Kinderen verdienen het niet om thuis te zitten. Met scholen stellen wij een actieplan op voor passend onderwijs. Ieder kind een plan, geen kind zit thuis!
- ✓ Kinderen lezen weer meer. Een goede reden om de bibliotheek op een moderne manier in stand te houden.

Kansen voor jongeren

D66 heeft veel aandacht voor het belang van jongeren in de samenleving en wil deze groep volop de ruimte kunnen geven in Lisse. Onze besluitvorming nu heeft direct invloed op het verdere leven van jongeren. Vanuit dit oogpunt wil D66 beleid voor de lange termijn. Beleid waarin duurzaamheid, zelfredzaamheid, ontwikkeling, burgerschap en vrijetijdsvermaak centraal staan. Lisse is plek waar je als jongere wil zijn en in je latere leven wil blijven.

D66 wil zich inzetten voor:

- ✓ Actief jongeren centrum in samenwerking met het plaatselijke jongerenwerk;
- ✓ Het jongeren centrum een grotere rol geven bij het bieden van een plek waar jongeren zich kunnen ontwikkelen;
- ✓ Het herinrichten van het JOP (Jongeren ontmoetingsplek) door jongeren die actief betrokken zijn bij Jongerenwerk Lisse;
- ✓ Meer subsidie voor (uitgaans)activiteiten voor jongeren in het jongeren centrum;
- ✓ Landelijk wordt een progressiever drugsbeleid ingevoerd. Jongeren moeten met die hernieuwde vrijheid om kunnen gaan. Wij stellen wij voor om Jongerenwerk een rol te geven bij de begeleiding van jongeren;
- ✓ Jongerenwerk samen laten werken met plaatselijke horeca;
- ✓ Betaalbare (tijdelijke) huisvesting voor jongeren/studenten;
- ✓ Realiseren van studentenwoningen met gedeelde voorzieningen waarin studenten betaalbaar kunnen wonen;
- ✓ Betere OV-verbindingen naar de grote steden (studeren in de stad, wonen in Lisse);
- ✓ Investeren in de kennis en expertise van de wijkteams;
- ✓ Geen wachtlijsten in Lisse, zorg wordt geboden op het moment dat dit nodig is;
- ✓ Jongeren die na hun 18^e levensjaar nog steeds hulpbehoevend zijn blijven ondersteunen totdat deze op eigen benen kunnen staan;
- ✓ Verlagen van de drempel om in contact te komen met het Centrum Jeugd en Gezin;
- ✓ Geef jongeren een stem in de besluitvorming op beleidsterreinen over jongeren;
- ✓ Beschikbaar stellen van budget waarmee jongeren zelf beleid kunnen voeren binnen de kaders die door gemeente gesteld worden (een soort semi-autonoom orgaan creëren);
- ✓ Jongeren betrekken bij het oprichten en uitvoeren van een eventueel jongeren klankbord;
- ✓ Sluiten voordeur horecagelegenheid later dan 1 uur;

Kansen voor (vitale) ouderen

D66 vindt dat we zorgvuldig moeten omgaan met onze ouderen en tegelijk dat ouderen, die steeds langer vitaal blijven, een voortdurende bijdrage kunnen leveren aan onze samenleving. Naast goede zorg moet leven ook gewoon leuk zijn. Sociale contacten, sport en bewegen en cultuur en ontspanning moeten mogelijk zijn in Lisse. Net als het prettig kunnen wonen in het centrum door ouderen. Natuurlijk op een veilige manier en in een veilige omgeving.

Wij komen voor vitale ouderen met de volgende voorstellen

- ✓ Het wordt eenvoudig (bijvoorbeeld via een online pagina) om je als vrijwilliger aan te bieden en om andere vrijwilligers te vinden waarmee kan worden samengewerkt;
- ✓ Wij blijven ontmoetingen in cultuur ondersteunen en dus ook het cultureel café;
- ✓ Wij blijven in gesprek met de horeca om te borgen dat het aanbod van terrassen op niveau blijft;
- ✓ Openbaar vervoer dichtbij voor onze ouderen. Bushaltes in het centrum binnen 400 meter vanaf de woningen. Het openbaar vervoer moet toegankelijk zijn met duidelijke reisinformatie
- ✓ De wijkagenten moeten op hun mobiele nummer bereikbaar zijn voor als er overlast of onrust in een buurt plaatsvindt;
- ✓ De brandweer moet ouderen die zelfstandig wonen vrijblijvend adviseren over brandpreventieve maatregelen;
- ✓ De gemeente moet ouderen die zelfstandig wonen via Stichting Veilig Wonen pro-actief adviseren over hoe je veilig kunt zijn in en om je eigen woning;
- ✓ Maatschappelijke organisaties ondersteunen die families helpen bij de zorg van ouderen die zelfstandig wonen of juist de stap willen zetten naar een verzorgingstehuis;
- ✓ De begeleiding van ouderen en mensen met een beperking wordt verbeterd;
- ✓ Om langer thuis te kunnen blijven wonen moet de gemeente zorgaanpassingen mogelijk maken en (vervoers-)voorzieningen beter beschikbaar te maken.

Kansen voor zorgcliënten en zorg- en hulpverleners

Als het gaat om de zorg kiest D66 voor continuïteit en kwaliteit. Hoewel de innovatie in de zorgsector nog door moet zetten willen wij geen grote systeemwijzigingen binnen korte tijd. We moeten optimaal gebruik maken van aanwezige kennis, ervaring, kunde van zorgverleners. D66 wil ook dat geld beschikbaar voor de zorg ook aan zorg wordt besteed. Het sociale gezicht van de gemeente Lisse is ons veel waard!

Onze visie is dat de overheid mensen zo lang mogelijk moet ondersteunen om op eigen kracht en met eigen regie zelfstandig te kunnen leven en wonen. Dit vraagt om innovatie zoals sensortechnologie en aanpassingen die in huis mogelijk gemaakt moeten worden.

Het vaststellen van de hulp- en zorgbehoefte en de uitvoering daarvan komt zo dicht mogelijk 'in de buurt' tot stand. Kortom, maatwerk moet voorop staan! D66 wil daarom de zorg en vooral de ouderenzorg in de wijk organiseren. We willen mensen die (mantel)zorgen meer mogelijkheden geven tot om- en bijscholing. Mantelzorg en vrijwilligerswerk is nooit verplicht! D66 heeft grote waardering voor diegene die hun vrije tijd steken in de zorg voor een ander, maar professionele zorg moet altijd voldoende aanwezig zijn. Al is het maar voor een weekend, om de zorg even over te nemen. Op deze manier willen we voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken.

Wij komen voor zorgcliënten en zorgverleners met de volgende voorstellen:

- ✓ De gemeente biedt ruimte en kansen aan initiatieven die door de 'mensen onderling' lokaal of wijkgebonden worden ontwikkeld;
- ✓ Voor zorg- en hulpverleners willen wij zo min mogelijk bureaucratie zodat zij in staat worden gesteld hun werk te doen;
- ✓ Dat het persoonsgebonden budget (pgb) mogelijk blijft;
- ✓ Goede ondersteuning van mantelzorgers, onder meer door respijtzorg;
- ✓ Ondersteuning van Alzheimer- en dementie- cafés;
- ✓ Actieve opsporing van fraude, maar binnen de privacykaders;
- ✓ Het kunnen melden van klachten. Niet bij de zorgverleners, maar bij een speciaal centraal meldnummer.
- ✓ De sociale werkplaats (Maregroep) behouden en meenemen in de transformatie van het sociaal domein. Een plek voor beschermt werken is van groot belang. Werkgevers kunnen niet alle mensen met beperkingen opnemen, zeker niet in de stagnerende economie.

Kansen voor ondernemers

D66 staat voor een faciliterende gemeente die de kansen voor ondernemers, de middenstand, ZZP-ers, starters en scale ups vergroot. Maatregelen die D66 voorstelt om die kansen te vergroten en de continuïteit van de ondernemingen te verbeteren zijn de volgende:

- ✓ Een goede digitale infrastructuur is van levensbelang voor iedere ondernemer. D66 wil dat iedere ondernemer kan beschikken over supersnel en veilig internet over glasvezel;
- ✓ Het centrum-gebied is een fantastische troef om ondernemers en starters aan te trekken. Het Winkel- en Horeca centrum moet nog verder verstrekt worden. De gemeente Lisse is centraal gelegen in de Randstad met goede verbindingen naar Haarlem, Amsterdam, Leiden en Den Haag. Lisse is het centrum van de Bollenstreek op 15 minuten fietsen van de kust. In de lente is Lisse een toeristisch centrum;
- ✓ De Keukenhof trekt 1.4 mio bezoekers, het bloemencorso en verschillende activiteiten (bv. tijdens Koningsdag) trekken veel bezoekers. Tijdens het toeristische seizoen moet een interessant programma geboden worden in het Centrum-gebied voor de vele buitenlandse bezoekers. Lisse streeft ernaar om in overleg met het Keukenhof het toeristisch seizoen te verlengen;
- ✓ Het winkelcentrum van Lisse is met gratis parkeren zeer toegankelijk. Er is een gezellig horecacelein op het Vierkant met veel terrassen. Het beleid is erop gericht om de sterke punten nog verder te versterken door horeca-ondernemers en retailers te faciliteren. Nieuwe ideeën en evenementen in het Centrum-gebied, maar ook op het Keukenhof terrein worden met open armen ontvangen. Regelgeving staat in dienst van het doel, waarbij de veiligheid in acht wordt genomen. D66 wil eigenaren van het winkel- en horecavastgoed stimuleren om het centrum van Lisse continu te verbeteren en toegankelijk te maken voor nieuwe winkelconcepten. Samenwerkingen van ondernemers gericht op het vergroten van de aantrekkingskracht en de sfeer in het centrumgebied worden gefaciliteerd. Bijvoorbeeld:
 - met goed internet in het centrumgebied. Daartoe zou de gemeente kunnen investeren in supersnel internet via glasvezel en gratis WiFi voor bezoekers;
 - door terughoudend te zijn in het heffen van precariorechten;
 - vergunningen faciliterend en niet beperkend te verlenen;
- ✓ Ondernemen in de grote stad wordt door de stijgende huisvestingslasten steeds duurder. Lisse is door haar ligging en goede bereikbaarheid en sterk Centrum-gebied een goed alternatief. Er is zowel in het centrum als in de periferie van de gemeente veel ruimte beschikbaar. Ondernemingen (starters en scale ups) worden actief gestimuleerd om zich in Lisse te vestigen. Ook daarbij zal een goede digitale infrastructuur essentieel zijn;
- ✓ De arbeidsmarkt flexibiliseert. Mensen werken niet alleen meer op kantoor, maar ook vanuit huis, vanuit ontmoetingsplaatsen en vanuit de horeca;
- ✓ Het aantal ZZP-ers groeit. Lisse is een goede gemeente om vanuit te werken. Ook daarbij is een goede (digitale en vervoers-) infrastructuur van essentieel belang;
- ✓ De gemeente Lisse streeft ernaar om ieder huisnummer van supersnel internet via glasvezel te voorzien, door exploitanten van glasvezel te faciliteren (bv. door leges te versoepelen) en te stimuleren om dit netwerk aan te leggen;
- ✓ In overleg met vervoersbedrijven wordt het openbaar vervoer verbeterd t.b.v. woon-werkverkeer;
- ✓ Er komen oplaadpunten voor de elektrische fiets in de omgeving van bedrijven.

Kansen voor young professionals

De Randstad wordt steeds drukker. Steden raken vol en mensen zoeken huisvesting buiten de grote steden. Dit biedt kansen voor een dorp als Lisse. D66 zet in op een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Door supersnelle en goede OV-verbindingen ben je in no-time in één van de grote steden. Mensen werken in de Randstad, maar wonen met veel plezier in Lisse. Ook het vestigingsklimaat voor de startende ondernemer moet aantrekkelijk zijn. D66 zet in op innovatieve oplossingen die bijdragen aan de behoeftes van de ondernemer van nu.

D66 wil zich inzetten voor:

- ✓ Betaalbare (tijdelijke) huisvesting voor starters en alleenstaanden (koop en huur). Realiseren van nieuwbouwprojecten voor specifiek deze doelgroepen; Beschikbaar houden van de starterslening;
- ✓ Na het succes met het mede door D66 geïnitieerde project Oranjehof de mogelijkheden onderzoeken voor een 2e Oranjehof project;
- ✓ Aantrekken van ondernemingen naar Lisse waar Young professionals kunnen excelleren;
- ✓ Actief innovatiebeleid voeren om het vestigingsklimaat in Lisse zo optimaal mogelijk te maken (digitale infrastructuur, duurzaamheid, zo min mogelijk regelzucht);
- ✓ Beschikbaar maken van een flex-werkplek waar young professionals met de best mogelijke voorzieningen kunnen werken tegen een redelijk tarief;
- ✓ Ondernemersloket en begeleiding intensiveren;
- ✓ Young professionals aantrekken naar de ambtelijke organisatie (bijvoorbeeld door middel van een traineeship) om zo te investeren in de snel veranderende wereld. Proactief inspelen op maatschappelijke vraagstukken in plaats van reactief;
- ✓ Optimale doorgroei mogelijkheden om nieuwe instroom van Young professionals en dus nieuwe kennis te garanderen;
- ✓ Werken in de Randstad, wonen in Lisse. Hiervoor zijn snelle(re) en meer verbindingen nodig.

Kansen voor cultuurliefhebbers

D66 wil zoveel mogelijk mensen kennis laten maken met cultuur. Daarom moet het huidige aanbod minstens behouden blijven, zodat elke cultuurliefhebber iets van zijn of haar smaak vindt. Cultuur zet aan tot denken, verruimt onze blik, daagt ons uit en verbindt ons met elkaar. De culturele sector levert een wezenlijke bijdrage aan de leefbaarheid, de aantrekkelijkheid van, en het toerisme naar onze gemeente.

Daarom stellen we de volgende concrete maatregelen voor:

- ✓ Kale muren krijgen kleur of tekst. In navolging op bijvoorbeeld het bloemenmeisje en de fietstunnel pakken we enkele toonaangevende muren aan;
- ✓ D66 wil duurzame kunst stimuleren. Door te werken met soms onverwachte materialen worden grondstoffen en kosten bespaard, of kan er een kunstwerk van planten komen. Minder CO2, meer lucht, mooier Lisse;
- ✓ Cultuur verbindt mensen. Laten we via cultuur met elkaar in gesprek blijven en genieten van al het moois! Als er kunst wordt aangebracht wordt daarom met mensen uit de buurt bekeken wat mooi staat. Iedereen wordt erbij betrokken zodat niemand zich alleen of achtergesteld voelt. Als er initiatieven van inwoners zijn worden die van harte ondersteund;
- ✓ Cultuur blijft voor iedereen toegankelijk. Voor de jeugd blijven we daarom het Jeugdsport- en Cultuurfonds ondersteunen;
- ✓ We houden het culturele aanbod in stand en geven dit nog meer aandacht via een centrale (online) pagina. Er zijn zoveel mooie culturele initiatieven die in Lisse gebeuren. Dat verdient meer aandacht. Van het succesvolle theater Floralis, tot museum, tot muziek op zondag, van cultureel café tot tentoonstelling tot gedichtenroute en graffiti en ga zo maar door;
- ✓ Alle initiatieven krijgen een pagina (zowel op papier als digitaal) zodat alles goed vindbaar is;
- ✓ Samen met inwoners wordt bekeken wat we met de bibliotheek willen. D66 vindt de bibliotheekfunctie belangrijk om te behouden, over de vorm gaan we in gesprek;
- ✓ D66 wil geld beschikbaar stellen voor een jaarlijkse cultuur-jongerenprijs.
- ✓ De feestweek in Lisse is cultuur-historisch erfgoed. De kermis is een centraal onderdeel hiervan en deze blijft in het centrum van Lisse;
- ✓ Er wordt gepoogd een optocht van de Castle Fest door Lisse te organiseren.

Kansen voor immigranten

Arbeidsmigranten uit de Europese Unie dragen hun steentje bij aan de Nederlandse economie. Voor alle vluchtelingen die het recht hebben om te blijven staat het bieden van kansen centraal. Hiermee leveren nieuwkomers hun bijdrage aan Lisse.

Wij komen voor nieuwkomers met de volgende voorstellen:

- ✓ D66 wil vanaf dag één taalonderwijs voor nieuwkomers zodat ze snel aan het werk kunnen en eenvoudig kunnen leren. Maar ook een gesprekje kunnen voeren met mensen van school, op de sportvereniging en in de supermarkt;
- ✓ Vrijwilligerswerk moet eenvoudig worden voor nieuwkomers zodat zij een maatschappelijke bijdrage kunnen leveren en tegelijk de gemeente en haar inwoners sneller en beter leren kennen;
- ✓ Vluchtelingenwerk kan naast statushouders ook arbeidsmigranten uit de Europese Unie begeleiden in wonen, werken en taal;
- ✓ Uitbuiting van immigranten door werkgevers is onacceptabel. Hier moet hard tegen worden opgetreden. Dit geldt ook voor waar oneerlijke concurrentie optreedt;
- ✓ Wij moedigen aan dat nieuwkomers ondernemerschap tonen en winkels willen openen in de winkelgebieden van Lisse. Hierdoor werken zij mee aan het tegengaan van de winkelleegstand binnen het dorp;
- ✓ Wij moedigen initiatieven uit het dorp aan waarbij nieuwkomers een rol krijgen in de maatschappelijke participatie van de wijk. Zoals koken voor de buurt;
- ✓ Sport verbindt mensen. Naast wegwijs in alle juridische procedures willen we voor nieuwkomers het eenvoudig maken om deel te nemen aan sport.

Waarom doen we wat we doen?

De 5 richtingwijzers van D66 Lisse:

1. Wij vertrouwen op de eigen kracht van mensen.

D66 ziet de toekomst met optimisme tegemoet. Mensen zijn creatief en in staat om zelf oplossingen te vinden. Wij willen dat de gemeente de kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. Uitgangspunt daarbij is dat wat mensen voor zichzelf en samen met anderen kunnen doen belangrijker is dan wat de overheid kan doen. Burgerparticipatie speelt hier een prominente rol in. Wij vinden dat de gemeente meer ruimte moet bieden aan inwoners voor eigen initiatief. We geloven in participatie en partnerschap. Naast de traditionele routes zoals het inspreken in de raad, roepen wij, naast de bestaande Kinderraad, een jongerenraad en een burgerpanel in het leven. Bij het burgerpanel bevragen wij per vastgesteld onderwerp willekeurig inwoners wat zij ervan vinden. D66 Lisse wil niet alleen reflectie of feedback, maar heeft in veel situaties vertrouwen in de beslissingsbevoegdheid van alle inwoners.

2. Wij denken en handelen met een open houding voor samenwerking.

D66 vindt dat bij het verder ontwikkelen van de participatiesamenleving ook een participerende overheid hoort. De gemeente Lisse staat midden in de samenleving en werkt samen met ondernemers, verenigingen, stichtingen en individuele burgers. D66 betreft inwoners en komt zo tot co-creaties. Wij verwachten dat, naast het college, ook ambtenaren Lisse ingaan om hun werkbezoeken te betrekken in de besluitvorming. D66 is voorstander van een fusie met aangrenzende gemeenten.

3. Wij belonen initiatief en delen welvaart.

Economische bedrijvigheid verdient ruimte voor ontwikkeling. Wij streven naar economische zelfstandigheid en zelfredzaamheid van zoveel mogelijk mensen. De gemeente helpt mensen binnen hun eigen mogelijkheden om zelf in hun onderhoud te kunnen voorzien of mee kunnen doen. De gemeente zorgt voor een (sociaal) vangnet voor mensen die zichzelf niet kunnen redden. D66 ziet dit als een gezamenlijke Lissese verantwoordelijkheid.

4. Wij streven naar een duurzame en harmonieuze samenleving.

D66 treedt de wereld om ons heen met respect en mededogen tegemoet en maakt zich sterk voor een leefbare omgeving. Natuur en cultuur zijn belangrijk voor een leefbare en aantrekkelijke omgeving, voor ons én toekomstige generaties. We hebben terechte zorgen om de wereld van morgen en daar moeten we naar gaan handelen. De Global Goals (Parijsakkoord) zullen een Lissese vertaling krijgen.

5. Wij koesteren onze grondrechten en gedeelde waarden.

De fundamentele waarden van onze samenleving zijn de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid voor en gelijkwaardigheid van iedere mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, of herkomst. Wij vinden het belangrijk dat mensen uit hun eigen religieuze of maatschappelijke overtuiging kunnen kiezen voor hun eigen leefstijl. Wij steunen ook openlijk LHBTI'ers. Veiligheid voor alle inwoners, wederzijds respect en tolerantie zijn hierbij uitgangspunten. In al onze besluitvorming staat de gelijkwaardigheid centraal.